

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

NOTAT 1/2020 | ANLEGGSTRANSJEN

UTVIKLING & MARKED

- » ANLEGGSMARKEDET:
FORTSATT STOR VEKST – MEN
LAVERE ENN FØR
- » 3 AV 4 BEDRIFTER HAR LEDIG
KAPASITET NESTE HALVÅR

- » VENTER LAVERE OMSETNING,
LØNNSOMHET OG SYSSEL-
SETTING

KONTAKTPERSON I MEF

TOR E A. LARSEN
Næringspolitisk rådgiver
Tlf: 984 44 244
E-post: tore.andreas.larsen@mef.no

MEF er en frittstående bransje- og arbeidsgiverorganisasjon som representerer over 2100 små, mellomstore og store bedrifter. Hovedtyngden av medlemsbedriftene driver maskinell anleggsvirksomhet, men forbundet organiserer også skogs-entreprenører, brønnborere og gjenvinnings- og avfallsbedrifter. Samlet omsetter medlemsbedriftene for rundt 80 milliarder kroner i året og sysselsetter litt over 38 000 arbeidstakere.

Mer informasjon om MEF og våre bransjer finner du på www.mef.no.

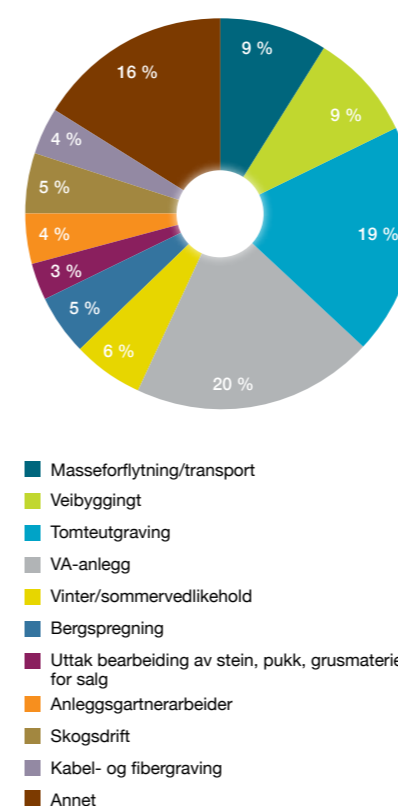
Foto: Anleggsmaskinen / www.am.no (Jørn Søderholm og Runar Daler).

SAMMENDRAG

- I MEFs medlemsundersøkelse gjennomført i november 2019, beskriver om lag 77 prosent av svarbedriftene egen oppdragsmengde på undersøkelsestidspunktet som «god» eller «svært god». Tilsvarende tall fra medlemsundersøkelsen i samme periode i 2018 var 84 prosent.
- I overkant av 61 prosent av svarbedriftene oppfatter oppdragsmengden seks måneder fram i tid som enten «god» eller «svært god». I medlemsundersøkelsen på samme tidspunkt i 2018 var tilsvarende tall 69 prosent.
- 75 prosent av svarbedriftene rapporterer at de har ledig kapasitet til å påta seg nye oppdrag. I tilsvarende undersøkelse i 2018 var andelen om lag 73 prosent. Det er mest ledig kapasitet blant bedrifter i Midt-Norge, og minst ledig kapasitet blant bedrifter på Østlandet.
- Forventningene svarbedriftene har i forhold til egen lønnsomhet, omsetning og sysselsetting er merkbart lavere hvis en sammenligner med tilsvarende medlemsundersøkelse gjennomført i samme tidsrom i 2018.
- Anleggsmodulen fra Prognosesenteret anslår at anleggsinvesteringene i 2019 utgjorde i overkant av 89 milliarder kroner, noe som er drøye 7,5 milliarder kroner mer enn i 2018. Dette er en vekst på i overkant av 9 prosent. Investeringsnivået i 2020 antas å være cirka 98 milliarder kroner

OM NOTATET OG ANALYSEN

ARBEIDSMRÅDE TIL SVARBEDRIFTENE

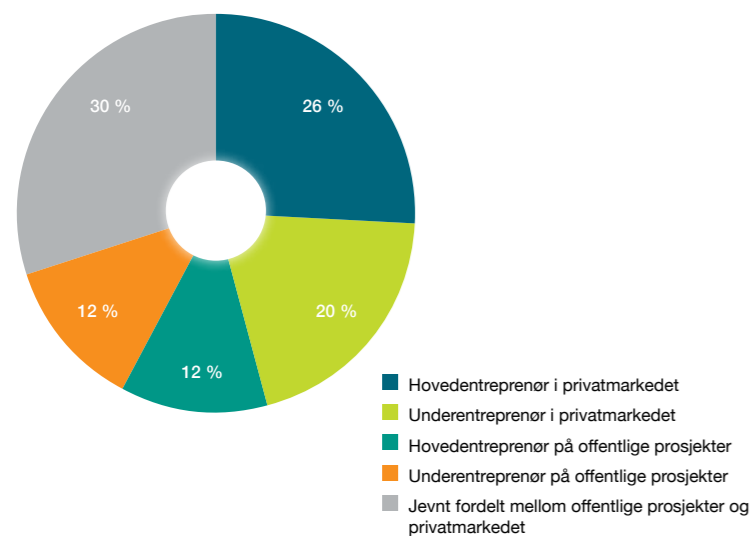

Notatet er utarbeidet i løpet av desember 2019. Notatet tar blant annet utgangspunkt i en undersøkelse som ble gjennomført blant MEF-medlemmene i november 2019. Medlemsundersøkelsen ble gjennomført via e-post ved bruk av Netigate. Av 2079 foretak som mottok e-postinvitasjon besvarte 805 undersøkelsen, noe som gir en svarandel på 39 prosent¹. Tall som omhandler markedsutviklingen i anleggsbransjen, er hentet fra Anleggsmodulen til Prognosesenteret.

I undersøkelsen har MEF-bedriftene blitt bedt om å svare på hvilket arbeidsområde som i 2019 har stått for størsteparten av omsetningen i bedriften. 20 prosent (158 bedrifter) av svarbedriftene oppgir «VA-anlegg» som hovedarbeidsområde. Videre oppgir ca. 19 og 9 prosent at hovedarbeidsområde er henholdsvis «Tomteutgraving» (155 bedrifter) og «Veibygging» eller «Masseforflytning/transport» (74 og 72 bedrifter). Kategorien «Annet» er en samlekategori som inneholder bedrifter som driver med betongarbeid, gruvarbeid og uttak av metall/mineraler, brønn- og spesialboring og transporttjenester med mer. Strukturen hos medlemsbedriftene når det gjelder arbeidsområder er tilnærmet lik innrapporteringer fra de siste to medlemsundersøkelsene.

¹ Avviket mellom antallet foretak som mottok undersøkelsen og det totale medlemstallet i MEF skyldes at honnørmedlemmer og bedrifter som er ikke registrert med e-post ble utelatt fra undersøkelsen. I tillegg er enkelte medlemsbedrifter oppført med feil/inaktive e-postadresse i medlemsregisteret.

SVARBEDRIFTENE FORDELT ETTER OPPDRAGSGIVER

Den største andelen av svarbedriftene oppgir at det viktigste markedet for omsetningen deres er som hovedentreprenør eller underentreprenør i privatmarkedet, 46 prosent. 25 prosent oppgir at hovedmarkedet deres er jevnt fordelt mellom offentlige prosjekter og privatmarkedet. 32 prosent oppgir at det viktigste markedet er som hovedentreprenør eller underentreprenør på offentlige prosjekter.

SVARBEDRIFTENE FORDELT PÅ ANSATTE

Antall ansatte	Antall svarbedrifter	Andel av svarbedrifter
Små bedrifter (0-19 ansatte)	603	75,4 %
Mellomstore bedrifter (20-49 ansatte)	133	16,6 %
Store bedrifter (over 50 ansatte)	64	8 %
Sum	800	100 %

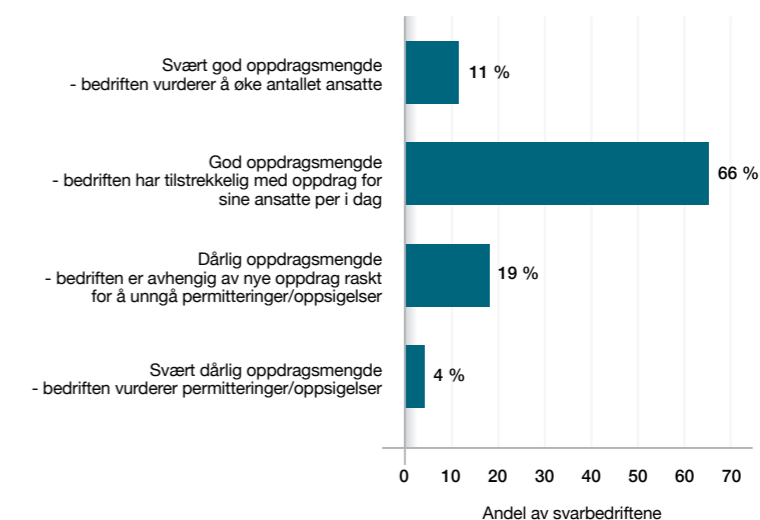
I likhet med MEFs medlemsmasse er majoriteten av svarbedriftene små bedrifter, som enten er enkeltpersonforetak, eller som har 1-19 ansatte. Til sammen utgjør de små bedriftene 75,4 prosent av svarbedriftene.

OPPDRAGSMENGDE OG FRAMTIDSUTSIKTER BLANT MEF-BEDRIFTENE

MEF-bedriftene blir i undersøkelsen bedt om å gi tilbakemelding på egen oppdragsmengde og bedriftens kapasitet til å påta seg nye oppdrag.

MEF-BEDRIFTENES OPPDRAGSMENGDE PÅ UNDERSØKELSESTIDSPUNKTET

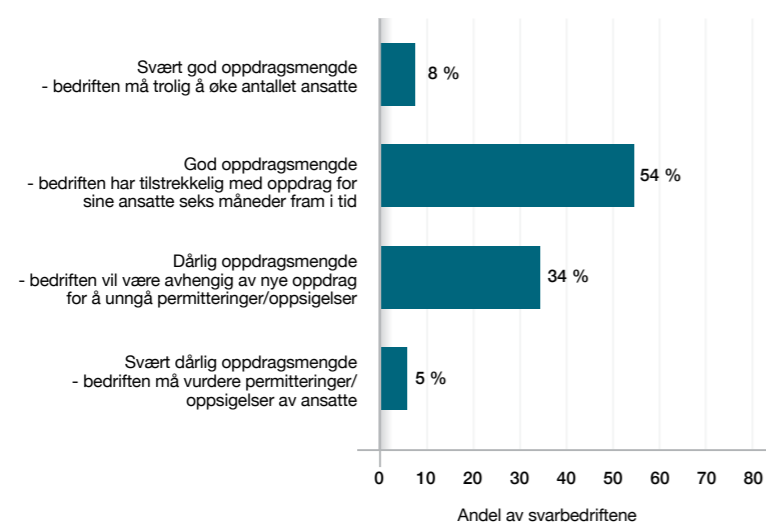

77 prosent av svarbedriftene rapporterer om enten «Svært god» eller «God» oppdragsmengde. Andelen bedrifter som vurderer å øke antallet ansatte er blitt redusert med 6 prosentpoeng i forhold til undersøkelsen som ble gjennomført på samme tid i 2018. Andelen bedrifter som oppgir at de har tilstrekkelig med oppdrag for sine ansatte er redusert med 1 prosentpoeng, fra 67 til 66 prosent. Andelen som melder om dårlig oppdragsmengde, har økt med 8 prosentpoeng. Svarbedrifter på Østlandet¹ er mest tilfreds med sin oppdragsmengde. Nesten 85 prosent av medlemsbedriftene i denne regionen beskriver oppdragsmengden som god eller svært god. Lavest tilfredshet er det blant svarbedrifter på Sørlandet, der bare 60 prosent oppgir at oppdragsmengden er god eller svært god. Ser vi på bedriftsstørrelse er tilfredsheten med egen oppdragsmengde størst blant små bedrifter, drøye 78 prosent. Lavest tilfredshet med egen oppdragsmengde finner en blant store bedrifter, drøye 69 prosent.

¹ Nord-Norge består av Nordland fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune. Midt-Norge er Trøndelag fylkeskommune. Vestlandet innbefatter Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland fylkeskommuner. Sørlandet omfatter Agder fylkeskommune, Østlandet innbefatter Vestfold og Telemark, Innlandet og Viken fylkeskommune, samt Oslo kommune.

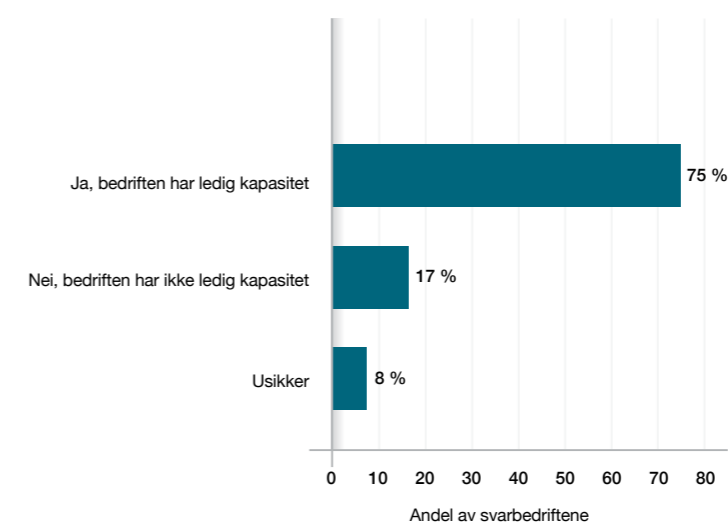

MEF-BEDRIFTENES OPPDRAGSMENGDE 6 MÅNEDER FREM I TID

Det er naturlig at anslått oppdragsmengde seks måneder fram i tid er lavere enn oppdragsmengden på undersøkelsestidspunktet, se figur over. Dette har høyst trolig sammenheng med at mange av deltakerne i undersøkelsen er mindre bedrifter. Det er imidlertid en høyere andel av medlemsbedriftene som rapporterer om «dårlig» eller «svært dårlig» oppdragsmengde i medlemsundersøkelsen i november 2019 sammenlignet med undersøkelsen som ble foretatt i november 2018. Andelen som melder om dårlig oppdragsmengde seks måneder fram i tid har økt med 7,5 prosentpoeng fra 2018 til 2019. Tilfredsheten med oppdragsmengden seks måneder fram i tid er størst på Østlandet, 69 prosent. Lavest er den på Sørlandet, 52 prosent.

LEDIG KAPASITET BLANT MEF-BEDRIFTENE DE NESTE SEKS MÅNEDENE

I undersøkelsen oppgir om lag 75 prosent av svarbedriftene at de har ledig kapasitet til å påta seg nye oppdrag. Dette er en liten økning fra medlemsundersøkelsen foretatt på tilsvarende tidspunkt i 2018, da andelen var 73 prosent. En nærmere gjennomgang av tallene viser at andelen bedrifter med ledig kapasitet er høyest blant de mellomstore bedriftene, om lag 89 prosent. Lavest er den blant små bedrifter, 71 prosent. Det er bedrifter i Midt-Norge som har mest ledig kapasitet, drøye 85 prosent. Lavest er andelen på Østlandet med om lag 70 prosent.

MEF-BEDRIFTENES FORVENTNINGER

MEFs medlemsundersøkelse har siden 2015 inkludert spørsmål om bedriftenes forventninger til utviklingen i lønnsomhet, omsetning og sysselsetting de neste seks månedene sammenlignet med foregående seks månedene. Svarene viser at andelen som forventer høyere omsetning, bedre lønnsomhet er nedadgående. Omarbeidet i en egen forventningsindeks³ er forventningene nedadgående sammenlignet med medlemsundersøkelsene som ble foretatt i november 2017 og 2018.

På spørsmålet om utviklingen i egen omsetning de neste seks månedene sammenlignet med de foregående seks månedene, melder 18 prosent av svarbedriftene at de forventer høyere omsetning.

Dette er 11 prosentpoeng lavere enn andelen bedrifter som forventer lavere omsetning. Andelen bedrifter som har forventninger om høyere omsetning de neste seks månedene er størst blant de store bedriftene, og blant bedrifter i Nord-Norge. 27 prosent av svarbedriftene forventer at lønnsomheten i bedriften vil bli bedre de neste seks månedene enn de foregående seks månedene 2019. Dette er 5 prosentpoeng høyere enn andelen som anslår at lønnsomheten vil bli dårligere. Andelen bedrifter som har forventninger om bedre lønnsomhet de neste seks månedene er størst blant de store medlemsbedriftene, og blant bedrifter på Østlandet.

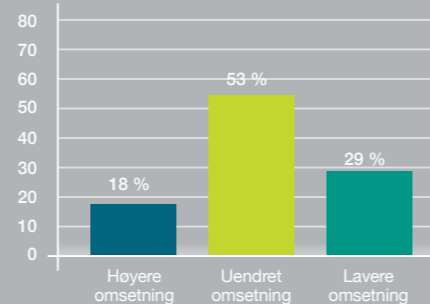
På spørsmålet om forventninger til egen sysselsetting svarer drøye 13 prosent av svarbedriftene at de forventer å øke antallet ansatte de neste seks månedene sammenlignet med de foregående seks månedene. Dette er en nedgang på seks prosentpoeng sammenlignet med medlemsundersøkelsen på samme tidspunkt i 2018. Andelen bedrifter som vil ansette flere er størst i Nord-Norge og blant store medlemsbedrifter.

³ Beregningsmetode for forventningsindeks. For hver av delindeksene lønnsomhet, omsetning og sysselsetting blir andelen bedrifter som har gitt tilbakemelding om negative forventninger subtrahert fra andelen bedrifter som har gitt positive tilbakemeldinger. Tallet for forventningsindeksen blir deretter beregnet ved at tallet for hver delindeks adderes, og denne summen divideres deretter på tre.

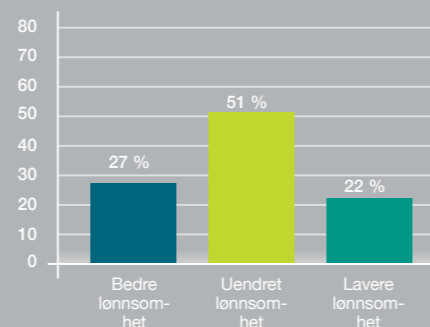
FORVENTNINGSINDEKS

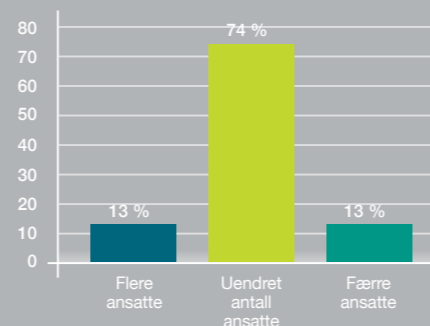
FORVENTNINGER TIL BEDRIFTENS OMSETNING DE NESTE SEKS MÅNEDENE

FORVENTNINGER TIL BEDRIFTENS LØNNSOMHET DE NESTE SEKS MÅNEDENE

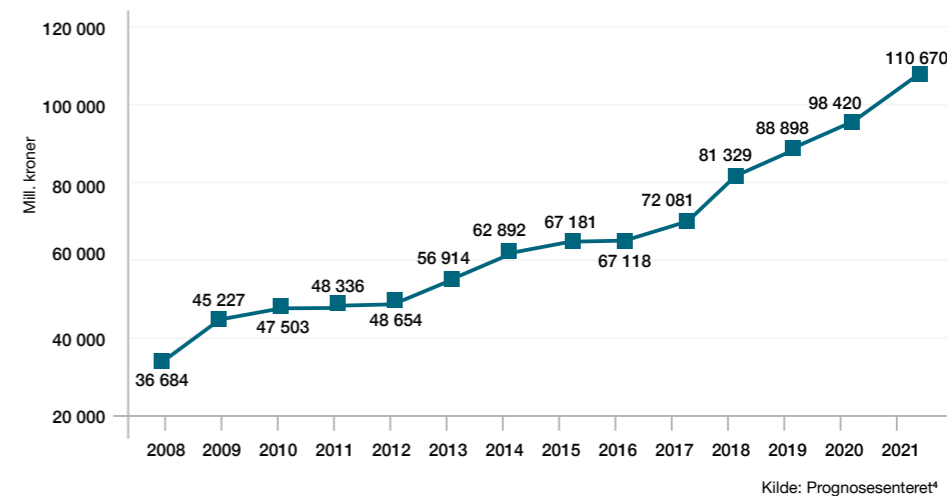

FORVENTNINGER TIL BEDRIFTENS SYSSELSETTING DE NESTE SEKS MÅNEDENE

STATUS OG PROGNOSE FOR ANLEGGSMARKEDET

ANLEGGSSINVESTERINGER, 2008-2021

Anleggsmodulen fra Prognosesenteret anslår at anleggsinvesteringene i 2019 utgjorde 88,9 mrd. kroner, noe som er i overkant av 7,5 mrd. kroner mer enn i 2018. Sammenlignet med prognosen fra juni 2019 er det likevel en nedgang på 5,1 mrd. kroner noe som skyldes en nedjustering for investeringer i veianlegg og jernbane- og sporveisanlegg på respektive 2,9 og 2,1 mrd. kroner. Samtidig har det vært en oppjustering av energianlegg for drøye 2 mrd. kroner fra juni til desember 2019.

Anleggsmarkedet er i sterk vekst, og vil etter alt å dømme fortsette i årene som kommer. Det er noe usikkerhet knyttet til hvor sterk denne veksten blir. Veksten i investeringene i energianlegg har økt betraktelig de siste årene, men i denne sektoren anslår Anleggsmodulen en svakere vekst etter 2019 selv om nivået vil holde seg høyt i en del år fremover.

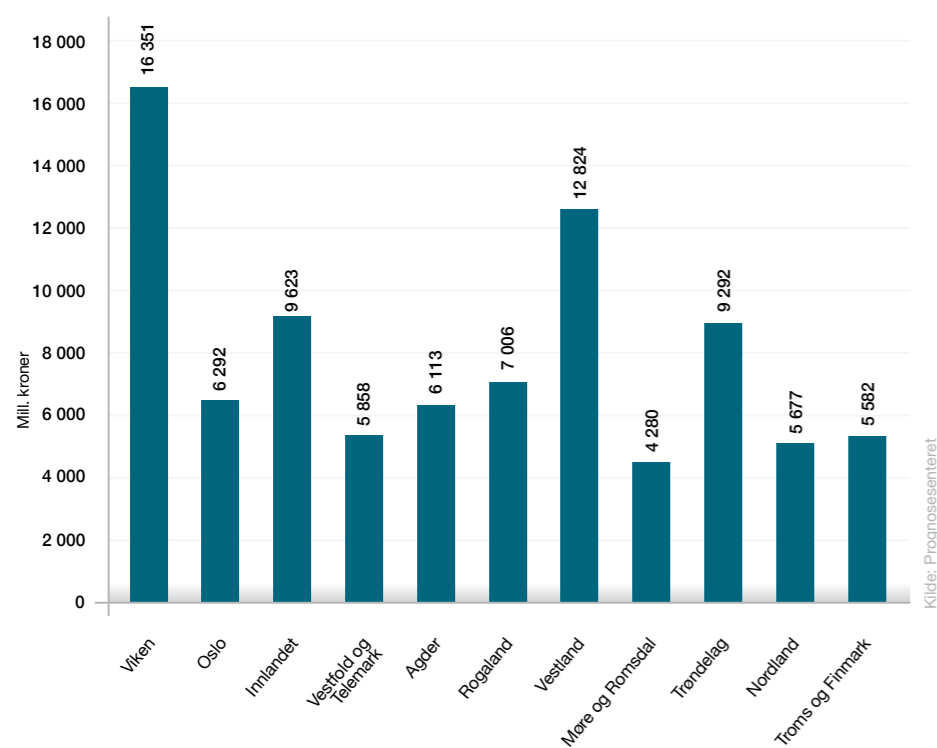
For 2020 anslår Anleggsmodulen at anleggsinvesteringene vil øke til over 98 mrd. kroner. Videre tilsier prognosene at tallet vil vokse til om lag 110 mrd. kroner i 2021. Veksten i samferdselsinvesteringene har ifølge Anleggsmodulen utgjort om lag 55 prosent av de totale anleggsinvesteringene. Samferdselsinvesteringenes andel i de totale anleggsinvesteringene vil øke til 56 prosent i 2020 og til i overkant av 64 prosent i 2021. Veinvesteringene utgjør den aller største

⁴ Prognosesenteret (2019): Anleggsmodulen. Hentet fra <http://www.prognosesenteret.no/anleggsmodulen>

bestanddelen av samferdselsinvesteringene, men denne andelen synker fra om lag 82 prosent i 2019 til i underkant av 72 prosent i 2021. I samme tidsrom antas at investeringene i jernbane- og sporveisanlegg vil tredoble seg.

Anleggsvedlikeholdet er foreløpig ikke inkludert i Anleggsmodulen. Samlet anleggsvedlikehold anslås i størrelsesorden 35 mrd. kroner, hvorav veivedlikeholdet utgjør om lag 60 prosent.

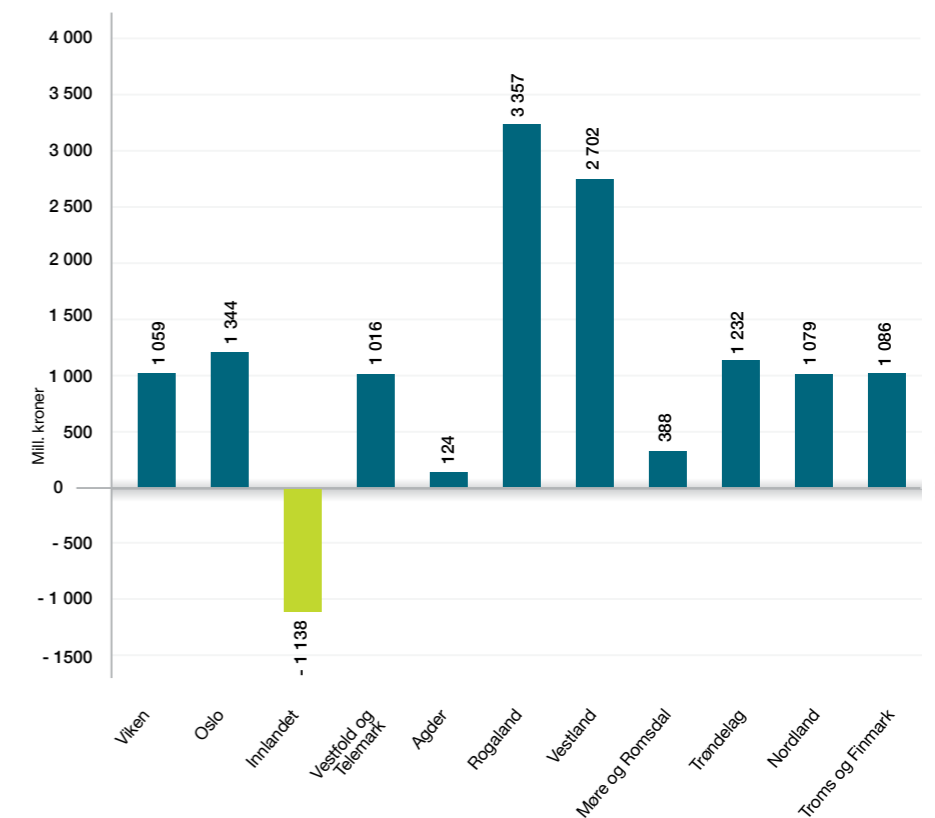
FYLKESVISE ANLEGGSSINVESTERINGER I 2019

Tallene fra Anleggsmodulen anslår at det i gjennomsnitt er blitt foretatt anleggsinvesteringer til en verdi av i overkant av 4,9 mrd. kroner i hvert fylke i 2019. De største anleggsinvesteringene har funnet sted i Viken, Vestland og Innlandet fylkeskommuner med henholdsvis 16,4, 12,8 og 9,6 mrd. kroner, se figur over.

ENDRINGER I ANLEGGSSINVESTINGER FOR 2020-2021, FYLKESVIS

Ser man på prognosen for 2020 og 2021 vil den største økningen i anleggsinvesteringene finne sted i Rogaland (3,357 mrd. kroner), Vestland (2,702 mrd. kroner) og Oslo (1,344 mrd. kroner), se figur over. Den største nedgangen ser man i Innlandet (1,138 mrd. kroner).

MASKIN-
ENTREPRENØRENE
FORBUND

MASKINENTREPRENØRENE FORBUND

Postboks 505 Sentrum, 0105 Oslo | Tlf 22 40 29 00 | www.mef.no